

Türkçe Öğretmeni Adaylarıyla İlgili Yayımlanan Makalelerin İncelenmesi (2014-2018)

*Gökhan ARI**
*Mustafa Serdar YAŞAR***
*Elif İSTANBULLU****

Öz

Türkçe öğretmeni adayları üzerine yazılan makalelerin eğilimlerinin belirlenmesi, bu alandaki akademik yayınların genel özelliklerini, sorunlarını ortaya koymak ve ileride yapılacak çalışmalar için öneriler getirmek bakımından önemlidir. Araştırmanın amacı Türkçe öğretmeni adayları ile ilgili yayımlanan akademik makalelerin eğilimlerinin belirlenmesidir. Araştırma kapsamında 2014-2018 yıllarında 50 farklı dergide yayımlanan toplam 178 makale çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Nitel durum çalışması olarak desenlenen bu çalışmada veriler doküman incelemesiyle elde edilmiş, içerik analizi ve betimsel analizle çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre incelenen makalelerin çoğunlukla tek yazarlı olduğu, konu bakımından en çok yazma becerisinin çalışıldığı, birçok çalışmanın görüş belirleme amacıyla yapıldığı, nitel çalışmaların ön plana çıktığı, tarama modeli deseninin sıklıkla tercih edildiği, çalışmalarda kullanılan yöntembilimsel terimlerin birbirinden farklılık gösterdiği ve en önemlisi de yapılan yayınların büyük bir bölümünün Türkçe öğretmeni yetiştirme alanı ile doğrudan ilişkili olmadığı belirlenmiştir. Araştırmanın Türkçe öğretmeni yetiştirme ile ilgili yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, Türkçe öğretmeni adayları, eğilim

A Review of Research Trends on Pre-service Turkish Teachers (2014-2018)

Abstract

Examining the trends with articles on prospective Turkish teachers is regarded as important for the demonstration of the characteristics of these publications and the associated problems, and also the suggestions for future studies. The aim of the research is to determine the general characteristics of the academic articles published on the pre-service Turkish teacher. The scope of this study includes a total of 178 articles published in 50 different journals between 2014 and 2018, and the articles were examined in terms of various variables. This research was designed as a qualitative case study, and the data were obtained through document analysis and analyzed with the content and descriptive analyses. The findings revealed that the examined articles usually had a single author, the topic of writing skills was majorly studied, many studies aimed at expressing a standpoint, qualitative studies are in the majority employing screening model, the methodological terms used in the studies differed significantly, and most importantly, most of the publications were not directly related to the field of training Turkish teachers. This study is considered to contribute to future studies on training Turkish teachers.

Keywords: Turkish education, pre-service Turkish teacher, trend studies

* Doç. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Bursa, gokhanari@uludag.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7054-2209

** Arş. Gör., Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Bursa, serdaryasar@uludag.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9061-1221

*** Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, Bursa, istanbulluelif016@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7272-8784

Giriş

Nitelikli öğretmen yetiştirmek ve eğitime bilimsel bir hüviyet kazandırmak amacıyla kurulan eğitim fakülteleri, öğretmen adaylarının mesleğe başlamadan önce meslek bilgisi ve alan bilgisi gibi önemli becerileri kazandıkları öğretim ortamlarıdır. Eğitim fakültelerinde hemen her alandaki akademisyenlerin, öğretmen adaylarına yönelik çeşitli araştırmalar yaptığı bilinmektedir. Öğretmen eğitiminin niteliğini artırmada, eğitim alanında branşlaşma ve ortak noktaları belirlemede bu araştırmaların önemi yadsınmaz.

Eğitim fakültelerinde Türkçe eğitimi bölümlerinin yaygınlaşmasıyla birlikte bu alandaki çalışmalar hız kazanmış, özellikle 2000'li yılların başlarından itibaren akademik yayın sayısı katlanarak artmıştır (Coşkun, Özçakmak ve Balcı, 2012; Doğan ve Özçakmak, 2014; Aktaş ve Uzuner Yurt, 2015). Yayın sayısı arttıkça bilimsel konular da çeşitlenmiştir. Bu konuların öznelereinden biri de Türkçe öğretmeni adaylarıdır. Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yapılan çalışmalar, hem öğretmen adaylarının mesleki bilgilerini ve durumlarını hem de eğitim fakültelerindeki derslerin nitelikleriyle ilgili veriler ortaya koymaktadır. Bu konudaki bilimsel makalelerin niceliği kadar niteliği de önemlidir. Bu nitelik ülkemizdeki Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili çalışmalara yönelik yapılacak eğilim çalışmalarıyla ortaya konabilir. Eğilim çalışmaları bir yandan alan yazınının kaydettiği gelişmeyi gösterirken bir yandan diğer disiplinlerle ilişkisinin ve alandaki eksiklerin de görülmesini sağlayabilir.

Bilimsel çalışmalardaki süreçleri ve sonuçları konu alan eğilim çalışmalarının ortaya koyduğu verilerin bir işlevi de lisansüstü öğrencilere hangi dergilerde yayın yapılacağı ile ilgili bir fikir vermesidir. Eğilim çalışmaları eğitim alanında birçok derginin dışında Türkçe eğitimi, Türk dili, Türk dili ve edebiyatı alanlarındaki çalışmaların yayımlandığı dergiler hakkında lisansüstü öğrencileri ve araştırmacılar için bir liste ortaya koymaktadır.

Türkçe eğitimi alanında çalışan akademisyenlerin çeşitli konularda yapılmış araştırmalar üzerine yaptıkları eğilim çalışmaları ile alan yazınının genel resmini ortaya koydukları görülmektedir. Varışoğlu, Şahin ve Göktaş (2013), 2000-2011 yılları arasında yayımlanan Türkçe eğitimi ile ilgili 558 makaleyi incelemiştir. Çalışmada SSCI ve ULAKBİM taranarak elde edilen makalelerin en fazla Milli Eğitim Dergisi'nde yayımlandığı, çalışmaların çoğunun okuma eğitimi ile ilgili olduğu, daha çok öğretim konusunda çalışıldığı, nicel yöntemlerin daha fazla kullanıldığı, tek yazarlı çalışmaların çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir. Kardaş, Çetinkaya ve Kaya (2018), 2005-2017 yılları arasında dinleme eğitimi üzerine yazılmış 103 makale, 45 yüksek lisans ve 20 doktora tezini incelemiştir. İncelenen çalışmaların çoğunlukla nitel olduğu, tutum ölçen çalışmaların ağırlıkta olduğu, çoğu araştırmada çalışma grubunun ortaokul öğrencilerinden oluştuğu sonuçlarına varılmıştır. Mutlu (2018), Ana Dili Eğitimi Dergisi'nde Türkçe Eğitimi alanıyla ilgili yazılmış makalelerin eğilimini ortaya koyduğu çalışmada makalelerde genellikle betimsel tarama modellerinin tercih edildiği, nitel araştırmaların çoğunluğu oluşturduğu, en çok kullanılan veri toplama aracının doküman, veri analiz tekniğinin ise içerik analizi olduğu, örneklem belirleme yöntemi olarak amaçlı örneklem yönteminin daha fazla tercih edildiği sonuçlarına ulaşmıştır. Boyacı ve Demirkol (2018), Türkçe eğitimi alanındaki doktora tezlerini inceledikleri çalışmalarında tezlerin en çok Gazi Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesinde yapıldığı, konu olarak en çok temel dil becerileri, en az noktalama işaretleri alanlarında çalışıldığı sonuçlarına varmışlardır. Bu gibi örnekleri çoğaltmak mümkündür. Ancak alan yazını taramasında araştırma katılımcılarının Türkçe öğretmeni adaylarının olduğu özel bir inceleme veya eğilim çalışmasına rastlanmamıştır.

Alan yazını ve eğilim makalelerinin incelenmesi sonucunda Türkçe eğitimi lisans ve lisansüstü programlarının yaygınlaşmış Türkçe eğitimi üzerine yapılan çalışmaların artmasıyla birlikte, Türkçe öğretmeni adayları üzerine yazılan makalelerin de arttığı görülmüştür. Bu makalelerin yöntem, konu ve ilişkili olduğu alan bakımından özelliklerinin ortaya konmasını amaçlayan bu çalışmada şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin dergilere ve yıllara göre dağılımı nedir?
2. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin yazar sayılarına göre dağılımı nedir?
3. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin katılımcıların öğrenim gördüğü üniversitelere göre dağılımı nedir?

Türkçe Öğretmeni Adaylarıyla İlgili Yayımlanan Makalelerin İncelenmesi (2014-2018)

4. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin katılımcı sayılarına göre dağılımı nedir?
5. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin katılımcılarının sınıf düzeylerine göre dağılımı nedir?
6. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin katılımcı seçme yöntemlerine göre dağılımı nedir?
7. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin araştırma yaklaşımlarına göre dağılımı nedir?
8. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin araştırma desenlerine göre dağılımı nedir?
9. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin veri toplama yöntemlerine/araçlarına göre dağılımı nedir?
10. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin veri çözümleme yöntemlerine göre dağılımı nedir?
11. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin üretim şekline (özgün, bildiriden ya da tezden üretilmiş) göre dağılımı nedir?
12. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin konu alanlarına göre dağılımı nedir?
13. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin çalışma amaçlarına ve bu amaçların dil becerilerine göre dağılımı nedir?
14. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin Türkçe öğretmenliğiyle ilişkisi nedir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin incelendiği bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile desenlenmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2018)'e göre durum çalışması araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinliğine incelemesine imkân veren bir araştırma yöntemidir. Bu çalışmada incelenen makalelerin özellikleri ve eğilimleri olduğu gibi ortaya konup incelenmeye çalışıldığı için durum çalışması deseni kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makaleler inceleneceğinden veri toplama aracı olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar" (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 189).

Verilerin Toplanması

"Deneysel çalışmalarda olduğu gibi, durum çalışmasının sonuçları belirli bir evrene değil, ancak kuramsal önermelere genellenebilir. Bu anlamda deneysel çalışmalar gibi durum çalışmalarında da temsili bir örneklem yoktur" (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 291). Durum çalışmasıyla desenlenen bu çalışmada da evren ve örneklem seçimine gidilmemiş, araştırmanın amacına yönelik veriler toplanmıştır.

Araştırmanın verilerini Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan 178 adet makale oluşturmaktadır. İncelenecek makaleler Google, Google Akademik, SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarında 'Türkçe öğretmeni adayları' ve 'öğretmen adayları' anahtar sözcükleri aratılarak tam metnine ulaşılabilen makalelerden 2014-2018 yılları arasında yayımlananlar ile sınırlandırılmıştır.

Tarama sonucunda 461 makaleye ulaşılmıştır. Ancak 283 makale Türkçe öğretmeni adaylarıyla birlikte başka branşlardaki öğretmen adaylarını da içerdiği ve/veya yayın dili İngilizce olduğu için araştırma kapsamından çıkarılmıştır. İnceleme kapsamındaki 178 makalenin yayımlandığı 50 adet derginin 2014-2018 yılları arasındaki bütün sayıları araştırmacılar tarafından ayrı ayrı incelenerek gözden kaçan makalelerin olup olmadığı kontrol edilmiştir.

Verilerin Analizi

Makalelerle ilgili bilgilerin kaydedilmesi için excelde tablo oluşturulmuş ve tablonun sütunlarına 'dergi adı', 'yıl', 'yazar sayısı', 'yaklaşım', 'desen', 'katılımcıların öğrenim gördüğü üniversite', 'katılımcıların sınıf düzeyi', 'katılımcıların sayısı', 'katılımcı seçme yöntemi', 'veri toplama araçları', 'veri çözümleme yöntemleri', 'makalenin üretim şekli', 'konu alanı', 'çalışma amacı' ve 'Türkçe öğretmenliği ile ilişkisi' başlıkları yazılmıştır. Tablonun satırlarına ise makalelerin adları ve sütunlardaki başlıklara göre bilgileri girilmiştir. Veri analizinin kolay olması için her bir bilgiye kod verilmiş, yüzde ve frekansları hesaplanmıştır.

Makaleler 'dergi adı', 'yıl', 'yazar sayısı', 'yaklaşım', 'desen', 'katılımcıların öğrenim gördüğü üniversite', 'katılımcıların sınıf düzeyi', 'katılımcıların sayısı', 'katılımcı seçme yöntemi', 'veri toplama araçları', 'veri çözümleme yöntemleri', 'makalenin üretim şekli', 'konu alanı' ve 'çalışma amacı' başlıkları bakımından içerik analizi yöntemlerinden kategori analizi tekniğiyle incelenmiştir. Makalelerin yazarları farklı kaynaklardan yararlandığı için kullandıkları yöntemlerin isimleri ve kapsamalarında farklılıklar bulunmaktadır. Bu çalışmada yazarların tercihlerini yansıtabilmek amacıyla ilgili bilgiler makalelerde yazıldığı gibi kodlanmıştır. Makalenin konu alanı ve çalışma amacı dışındaki bilgiler makalelerde yazıldığı gibi kodlandığı için geçerlik ve güvenilirlik hesaplamasına gerek duyulmamıştır. Konu alanı ve çalışma amacının belirlenmesinde ise makaleler her araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlanmış, farklı kodlanan veriler tartışılarak ortak karara varılmış ve yeniden kodlanmıştır.

Makaleler Türkçe öğretmenliğiyle ilişkileri bakımından betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Bu doğrultuda araştırmacılar makaleler üzerinde yaptıkları ön inceleme sonucunda "Türkçe öğretmeni olarak öğretmen yeterliğinin incelendiği", "öğretmenlik mesleği yeterliğinin incelendiği", "öğretmenlik yeterliği ve Türkçe öğretmenliği yeterliğinin birlikte incelendiği", "dil becerilerinin incelendiği" ve "öğretmenlikle ilgisiz" olmak üzere beş kategori belirlemiştir. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayınlar bu beş kategoriye göre incelenmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Makalelerin konu alanı ve çalışma amacı yönünden analiz edilmesi sürecinde elde edilen veriler farklı araştırmacılar tarafından kodlanmıştır. Kodlama öncesinde iki oturumda kriterler belirlenmiştir. Birlikte kodlama süreci yalnızca tanımların netleşmesini ve iyi bir güvenilirlik kontrolü imkânı sağladığı (Miles, Huberman ve Saldaña, 2014) için kodlayıcılar arası uyum incelenmiştir. Kodlayıcılar arası uyumun hesaplanmasında Miles ve Huberman formülünden yararlanılmıştır. İki araştırmacının birlikte yaptığı analiz, diğer araştırmacının analiziyle karşılaştırılmış ve kodlayıcılar arası uyum %89,32 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik= $\frac{\text{uzlaşma sayısı}}{\text{uzlaşma} + \text{uzlaşmama sayısı}}$ şeklinde hesaplanan kodlayıcılar arası uyumun %70'ten yüksek olması beklenir (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Buna göre araştırmada kodlayıcılar arası uyumun yeterli düzeyde olduğu görülmüştür.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde araştırma sorularına yönelik elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Bulgular

Tablo 1.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin dergilere ve yıllara göre dağılımı

Dergi Adı	2014	2015	2016	2017	2018	Toplam f	%
1. Turkish Studies International Academic Journals	1	5	6	7	5	24	13,5
2. International Journal of Language Academy	4	6	2	10	1	23	12,9
3. Ana Dili Eğitimi Dergisi	1	4	3	4	2	14	7,9

Türkçe Öğretmeni Adaylarıyla İlgili Yayımlanan Makalelerin İncelenmesi (2014-2018)

4. International Journal of Languages' Education And Teaching	1	2	0	2	3	8	4,5
5. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi	1	0	3	2	2	8	4,5
6. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	3	3	1	0	0	7	3,9
7. Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları	2	0	1	1	1	5	2,8
8. Tarih Okulu Dergisi	1	2	0	0	2	5	2,8
9. Eğitimde Kuram ve Uygulama	1	1	2	0	0	4	2,2
10. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	0	1	2	0	4	2,2
11. Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi	0	0	2	0	2	4	2,2
12. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi	1	1	0	2	0	4	2,2
13. Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi	0	0	0	0	3	3	1,7
14. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	0	0	0	1	2	3	1,7
15. Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi	0	3	0	0	0	3	1,7
16. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi	0	1	1	0	1	3	1,7
17. Ekev Akademi Dergisi	0	2	0	1	0	3	1,7
18. Journal of Social And Humanities Sciences Research	0	0	0	2	1	3	1,7
19. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	0	0	2	0	1	3	1,7
20. Millî Eğitim Dergisi	1	0	1	1	0	3	1,7
21. Route Educational And Social Science Journal	0	1	1	1	0	3	1,7
22. The Journal of Academic Social Science Studies	0	2	1	0	0	3	1,7
23. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	1	1	0	0	3	1,7
24. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi	0	1	0	0	1	2	1,1
25. E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi	0	1	1	0	0	2	1,1
26. Eurasian Journal of Educational Research	0	0	1	1	0	2	1,1
27. İlköğretim Online	1	0	1	0	0	2	1,1
28. Kastamonu Eğitim Dergisi	0	1	0	1	0	2	1,1
29. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	0	1	0	1	0	2	1,1
30. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi	1	0	1	0	0	2	1,1
31. Uluslararası Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar Dergisi	0	0	0	1	1	2	1,1
32. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi	0	1	0	0	0	1	0,6
33. Beytulhikme: An International Journal of Philosophy	0	0	0	1	0	1	0,6
34. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	0	0	1	0	0	1	0,6
35. Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi	0	0	0	1	0	1	0,6
36. International Online Journal of Educational Sciences	0	0	0	0	1	1	0,6
37. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi	0	0	0	1	0	1	0,6
38. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	0	0	1	0	0	1	0,6
39. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	0	0	0	0	1	1	0,6
40. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi	0	0	0	0	1	1	0,6

41. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	0	0	0	0	1	0,6
42. RumeliDE Dil Ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi	0	0	0	0	1	1	0,6
43. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	0	0	1	0	0	1	0,6
44. Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	0	0	0	0	1	1	0,6
45. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi	0	0	0	0	1	1	0,6
46. Türkiye Eğitim Dergisi	0	0	0	0	1	1	0,6
47. Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi	0	0	0	1	0	1	0,6
48. Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi	0	1	0	0	0	1	0,6
49. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	0	0	0	1	0	1	0,6
50. Zeitschrift Für Die Welt Der Türken/Journal of World Of Turks	0	1	0	0	0	1	0,6
Toplam	22	41	35	45	35	178	100

İncelenen makalelerin yayımlandıkları dergiler dikkate alındığında 2014-2018 yılları arasında Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili en fazla yayın yapılan derginin Turkish Studies International Academic Journals (f:24) olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla International Journal of Language Academy (f:23) ve Ana Dili Eğitimi Dergisi (f:14) takip etmektedir. Toplam 178 makalenin 61'i bu üç dergide yayımlanmıştır. Üç dergi de dil, edebiyat ve dil eğitimi alanlarında yayın yapmaktadır. 18 dergide sadece birer makale yayımlanmıştır. Bu dergiler ise genellikle üniversitelerin sosyal bilimler enstitüsü veya eğitim fakültesi dergileridir. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili makaleler en çok 2017 (f:45) yılında, en az 2014 (f:22) yılında yayımlanmıştır. Makale sayısında 2014'ten 2018'e doğru sürekli bir artma veya azalma eğilimi görülmemektedir.

İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Bulgular

Tablo 2.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin yazar sayılarına göre dağılımı

Yazar Sayısı	f	%
1 yazarlı	99	55,6
2 yazarlı	65	36,5
3 yazarlı	12	6,7
4 yazarlı	2	1,1
Toplam	178	100

Tablo 2'de belirtildiği üzere incelenen makalelerin çoğunun tek yazarlı olduğu görülmektedir. Yazar sayısı 4'ten fazla olan bir makaleye rastlanmamıştır.

Üçüncü Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 3.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin katılımcıların öğrenim gördüğü üniversitelere göre dağılımı

Üniversite Adı	f	%
1. Gazi Üniversitesi	18	8,9
2. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	11	5,4
3. Atatürk Üniversitesi	9	4,5
4. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	8	4,0
5. Çukurova Üniversitesi	7	3,5

Türkçe Öğretmeni Adaylarıyla İlgili Yayımlanan Makalelerin İncelenmesi (2014-2018)

6. Giresun Üniversitesi	7	3,5
7. Kafkas Üniversitesi	7	3,5
8. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	7	3,5
9. Erciyes Üniversitesi	6	3,0
10. İnönü Üniversitesi	6	3,0
11. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	6	3,0
12. Siirt Üniversitesi	6	3,0
13. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	6	3,0
14. Karadeniz Teknik Üniversitesi	5	2,5
15. Akdeniz Üniversitesi	4	2,0
16. Fırat Üniversitesi	4	2,0
17. Gaziosmanpaşa Üniversitesi	4	2,0
18. Necmettin Erbakan Üniversitesi	4	2,0
19. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	4	2,0
20. Gaziantep Üniversitesi	3	1,5
21. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	3	1,5
22. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	3	1,5
23. Yıldız Teknik Üniversitesi	3	1,5
24. Bartın Üniversitesi	2	1,0
25. Dicle Üniversitesi	2	1,0
26. Ege Üniversitesi	2	1,0
27. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	2	1,0
28. Marmara Üniversitesi	2	1,0
29. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2	1,0
30. Muş Alparslan Üniversitesi	2	1,0
31. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	2	1,0
32. Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi	2	1,0
33. Sakarya Üniversitesi	2	1,0
34. Adıyaman Üniversitesi	1	0,5
35. Amasya Üniversitesi	1	0,5
36. Doğu Akdeniz Üniversitesi	1	0,5
37. Duisburg/Essen Üniversitesi	1	0,5
38. Hakkâri Üniversitesi	1	0,5
39. İstanbul Üniversitesi	1	0,5
40. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	1	0,5
41. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	1	0,5
42. Kilis 7 Aralık Üniversitesi	1	0,5
43. Mersin Üniversitesi	1	0,5
44. Pamukkale Üniversitesi	1	0,5
45. Selçuk Üniversitesi	1	0,5
46. Yozgat Bozok Üniversitesi	1	0,5
47. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	1	0,5
Belirtilmemiş	27	13,4
Toplam	202	100

İncelenen makalelerin katılımcıların öğrenim gördüğü üniversitelere göre dağılımını gösteren tablo 3'te en dikkat çeken özellik, 27 makalede üniversite isimlerine değinilmemesidir. Katılımcı grubunun öğrenim gördüğü üniversitenin belirtildiği çalışmalar içerisinde en fazla çalışmanın Gazi Üniversitesi öğrencileri üzerinde yapıldığı görülmektedir. Katılım grubunun Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Programı'ndaki öğrencilerinin oluşturduğu 18 çalışmanın 10'u sadece bu üniversite

öğrencilerinin olduğu çalışmaları kapsamaktadır. 8 çalışmada ise başka üniversitelerin öğrencileri de yer almaktadır. Bazı çalışmaların katılım gruplarının birden çok üniversiteden seçildiği de görülmüştür.

Dördüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Bulgular

Tablo 4.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin katılımcı sayılarına göre dağılımı

Katılımcı Sayısı	f	%
1-50	50	28,1
51-100	37	20,8
101-200	51	28,7
201-300	33	18,5
301-400	4	2,2
401+	3	1,7
Toplam	178	100

Tablo 4'te belirtildiği üzere araştırmalarda en çok 101-200 arası katılımcının yer aldığı görülmektedir. 401 ve üzeri sayıda katılımcının katıldığı sadece 3 çalışma vardır. Bu çalışmalardaki katılımcı sayıları da 452, 554 ve 1056'dır. Çalışmaların çoğunda 100'den fazla katılımcının yer aldığı görülmektedir.

Beşinci Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Bulgular

Tablo 5.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin katılımcılarının sınıf düzeylerine göre dağılımı

Sınıf Düzeyi	f	%
1	18	10,1
2	7	3,9
3	22	12,4
4	34	19,1
1 ve 4	6	3,4
3 ve 4	14	7,9
1, 2 ve 3	2	1,1
2, 3 ve 4	3	1,7
1, 2, 3 ve 4	50	28,1
Belirtilmemiş	22	12,4
Toplam	178	100

Tablo 5'e göre incelenen makalelerde en çok lisans programındaki bütün öğrencilerin (1, 2, 3, 4. sınıf) katılım grubu olarak seçildiği görülmektedir (f:50). 1, 2 ve 3. sınıfları kapsayan sadece 2 çalışmaya rastlanmıştır. İncelenen 22 makalede katılımcıların sınıf düzeyine değinilmediği tespit edilmiştir. Yayınların hemen hepsinde sınıf düzeyinin hangi amaçla seçildiğine değinilmemiştir.

Altıncı Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Bulgular

Tablo 6.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin katılımcı seçme yöntemlerine göre dağılımı

Katılımcı Seçme Yöntemi	f	%
Kolay ulaşılabilir örneklem	29	16,2
Ölçüt örnekleme	13	7,3

Türkçe Öğretmeni Adaylarıyla İlgili Yayımlanan Makalelerin İncelenmesi (2014-2018)

Rastgele/seçkisiz/yansız/tesadüfi örneklem	12	6,7
Amaçlı örneklem	10	5,6
Evrenin tamamı	10	5,6
Tipik durum örnekleme	4	2,2
Maksimum çeşitlilik	4	2,2
Küme örnekleme	2	1,1
Benzeşik örnekleme	1	0,6
Belirtilmemiş	94	52,5
Toplam	179	100

Tablo 6’da görüldüğü gibi makalelerin çoğunda katılımcı seçme yönteminin belirtilmediği tespit edilmiştir. Katılımcı seçme yönteminin belirtildiği makalelerde ise en çok kolay ulaşılabilir örneklemin kullanıldığı görülmektedir. İncelenen makalelerin yalnızca birinde “benzeşik örnekleme” kullanılmıştır. Makalelerin birinde maksimum çeşitlilik ve kolay ulaşılabilir örneklemin birlikte kullanıldığı görülmüştür.

Farklı çalışmalarda kullanılan rastgele, seçkisiz, yansız ve tesadüfi örneklem aynı örnekleme türünü karşılamaktadır. Makale yazarları farklı bilimsel araştırma kaynaklarından yararlandığı için örnekleme türü kavramları da farklılıklar göstermektedir.

Yedinci Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Bulgular

Tablo 7.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin yaklaşımlarına göre dağılımı

Yaklaşım	f	%
Nitel	72	40,4
Nicel	11	6,2
Karma	8	4,5
Belirtilmemiş	87	48,9
Toplam	178	100

İncelenen makalelerin 87’sinde araştırma yaklaşımının belirtilmediği dikkat çekmektedir. Yaklaşımı belirtilen makalelerin çoğunun nitel olduğu görülmektedir. Nitel çalışmaları sırasıyla nicel ve karma yaklaşıma uygun çalışmalar takip etmektedir.

Sekizinci Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Bulgular

Tablo 8.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin desenlerine göre dağılımı

Desen	f	%
Tarama	40	22,2
Fenomenoloji	24	13,3
İlişkisel tarama	24	13,3
Örnek olay	20	11,1
Betimsel tarama	19	10,6
Yarı deneysel	6	3,3
Zayıf deneysel	4	2,2
Desen	f	%
Açıklayıcı sıralı desen	2	1,1
Korelasyonel	2	1,1
Nedensel karşılaştırma	2	1,1
Tam deneysel	2	1,1

Boylamsal tarama	1	0,6
Eylem araştırması	1	0,6
Kesitsel tarama	1	0,6
Tek deneysel	1	0,6
Belirtilmemiş	29	16,1
Toplam	180	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi makalelerde en çok tarama deseni kullanılmıştır. 29 makalenin araştırma deseninin belirtilmemiş olması dikkat çekmektedir. Birden fazla desenin birlikte kullanıldığı çalışmalara da rastlanmıştır.

Dokuzuncu Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Bulgular

Tablo 9.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin veri toplama yöntemlerine/araçlarına göre dağılımı

Veri Toplama Araçları	f	%
Ölçek	72	36,5
Görüşme	54	27,4
Anket	20	10,2
Doküman	16	8,1
Test	6	3,0
Gözlem	3	1,5
Belirtilmemiş	25	12,7
Toplam	197	100

İncelenen makalelerde kullanılan veri toplama yöntemlerine/araçlarına bakıldığında ölçek kullanımının öne çıktığı görülmektedir. Yalnızca 3 makalede gözlem yapıldığı belirtilmektedir. Makalelerin 25’inde veri toplama yönteminin/araçının belirtilmediği dikkat çekmektedir. Ayrıca birden fazla veri toplama aracının kullanıldığı makaleler de bulunmaktadır.

Onuncu Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Bulgular

Tablo 10.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin veri çözümleme yöntemlerine göre dağılımı

Veri Çözümleme Yöntemi	f	%
İçerik analizi	77	19,6
T-testi	53	13,5
ANOVA	39	9,9
Betimsel istatistik	31	7,9
Aritmetik ortalama	27	6,9
Betimsel analiz	24	6,1
Standart sapma	18	4,6
Frekans	16	4,1
Kruskal-Wallis	16	4,1
Yüzde	16	4,1
Mann Whitney U	13	3,3
Scheffe	8	2,0
Pearson korelasyon katsayısı	8	2,0

Türkçe Öğretmeni Adaylarıyla İlgili Yayımlanan Makalelerin İncelenmesi (2014-2018)

Korelasyon analizi	5	1,3
Regresyon analizi	5	1,3
Ki kare	2	0,5
MANOVA	2	0,5
Spearman's rho korelasyon testi	2	0,5
Wilcoxon	2	0,5
Cohen's d	2	0,5
Çapraz tablo analizi	2	0,5
Dunnet c	2	0,5
Benferroni	1	0,3
LSD	1	0,3
Post-Hoc	1	0,3
Tukey	1	0,3
Tümdengelim analiz yöntemi	1	0,3
Varyans analizi	1	0,3
Belirtilmemiş	16	4,1
Toplam	392	100

İncelenen makalelerde kullanılan veri çözümleme yöntemleri kategorisinde en çok içerik analizi yönteminin kullanıldığı görülmektedir. 16 makalede veri çözümleme yönteminin belirtilmediği görülmektedir. Yalnızca 1 makalede rastlanan tümdengelim analiz yöntemi alan yazınındaki araştırmalarda sık rastlanmayan bir yöntem olduğu için dikkat çekmektedir.

On Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Bulgular

Tablo 11.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin üretim şekline (özgün, bildiriden ya da tezden türetilmiş) göre dağılımı

Makale Üretim Şekli	f	%
Özgün	112	62,9
Bildiri	51	28,7
Yüksek lisans tezi	5	2,8
Doktora tezi	10	5,6
Toplam	178	100

İncelenen makalelerin çoğu ilk olarak makale formatında hakemli dergilerde yayımlanmıştır. 51 makalede, çalışmanın bildiriden genişletildiği bilgisi verilmiştir. Tezden üretilen makalelerin 10'u doktora, 5'i yüksek lisans tezlerinden üretilmiştir.

On İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Bulgular

Tablo 12.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin konu alanlarına göre dağılımı

Konu	f	%
Yazma becerisi	30	16,9
Okuma becerisi	22	12,4
Konuşma becerisi	19	10,7
Eğitim bilimleri	15	8,4
Dinleme becerisi	8	4,5
Teknoloji	8	4,5

Psikoloji	7	3,9
Çocuk edebiyatı	6	3,4
Yabancılara Türkçe öğretimi	4	2,2
Edebiyat	3	1,7
Söz varlığı	3	1,7
Tüm dil becerileri	3	1,7
Drama	2	1,1
Dil bilgisi	1	0,6
Diğer	47	26,4
Toplam	178	100

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili incelenen makalelerin 47'si çeşitlilik göstermektedir ve sınıflandırılmamıştır. Sınıflandırılmayıp diğer şekilde belirtilen konuları içeren makaleler öğretmen adaylarının “demokrasi”, “modernizm”, “nanoteknoloji” gibi kavramlara yönelik görüşleri; serbest zaman etkinliklerinin belirlenmesi; katılımcıların sesleriyle ilgili algılarının belirlenmesi gibi konuları içermektedir. 82 makale ana dili becerileriyle (tüm dil becerileri, dinleme, konuşma, okuma, yazma) ilgilidir. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yazılan makalelerde konu alanı olarak yazma becerisi öne çıkmaktadır (f:30).

On Üçüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Bulgular

Tablo 13.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin çalışma amaçlarına ve bu amaçların dil becerilerine göre dağılımı

Amaç	Dinleme becerisi	Konuşma becerisi	Okuma becerisi	Yazma becerisi	Diğer	Toplam f	%
Görüş belirleme	0	3	7	3	43	56	27,6
Performans ölçme	4	5	3	19	9	40	19,7
Tutum belirleme	0	3	7	3	11	24	11,8
Metafor üretme	0	0	3	1	18	22	10,8
Strateji/yöntem/teknik bilgisini/kullanımını belirleme	2	2	3	2	7	16	7,9
Özyeterlik belirleme	1	2	1	1	10	15	7,4
Kaygı belirleme	2	7	0	2	1	12	5,9
Alışkanlık belirleme	0	0	5	3	1	9	4,4
Algı belirleme	0	0	1	0	7	8	3,9
Diğer	0	0	0	0	1	1	0,5
Toplam	9	22	30	34	108	203	100

*Temel dil becerilerinin Türkçe eğitimi açısından önemli olduğu düşünüldüğünden tabloda yalnızca bu konudaki çalışmaların amaçlara göre dağılımına açık bir şekilde yer verilmiş, Tablo 12’de verilen konuların geri kalanı “Diğer” kategorisi altında toplanmıştır.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin en çok katılımcıların görüşlerini belirleme amacıyla yapıldığı görülmektedir. Dinleme ve yazma becerisiyle ilgili yapılan çalışmaların çoğunlukla performans ölçme, konuşma becerisiyle ilgili yapılan çalışmaların kaygı belirleme, okuma becerisiyle ilgili yapılan çalışmaların ise katılımcıların görüş ve tutumlarını belirleme amacıyla yapıldığı görülmektedir.

On Dördüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Bulgular

Tablo 14.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin Türkçe öğretmenliği ile ilişkisi

	f	%
Öğretmenlikle ilişkisiz makaleler	89	50,0
Becerilerin incelendiği makaleler	54	30,3
Öğretmenlik mesleği yeterliğinin incelendiği makaleler	21	11,8
Türkçe öğretmeni olarak öğretmen yeterliğinin incelendiği makaleler	13	7,3
Öğretmenlik mesleği yeterliğinin ve Türkçe öğretmeni yeterliğinin incelendiği makaleler	1	0,6
Toplam	178	100

İncelenen makalelerin yarısının öğretmenlikle ilişkisiz olduğu görülmektedir. 54 makalede katılımcıların çeşitli becerilerini ölçmeye; becerilerle ilgili görüş, algı, tutum, kaygı, özyeterlik ve alışkanlıklarını belirlemeye yönelik olduğu belirlenmiştir. 13 makalede öğretmen adaylarının Türkçe öğretmeni olarak öğretmen yeterliğinin incelendiği dikkat çekmektedir. 1 makale ise hem öğretmenlik mesleği yeterliği hem de Türkçe öğretmeni yeterliğiyle ilgilidir. Becerilerin incelendiği makaleler ise öğrencilerin dört temel dil becerisi, tweet atma becerisi, bilgisayar kullanma becerisi gibi öğretmenlikle doğrudan ilgisi olmayan her kesimden her insan üzerinde çalışabilecek beceriler olduğu için ne öğretmenlikle ne de doğrudan Türkçe öğretmenliğiyle ilgilidir. Bu bulguyla ilgili ayrıntılı bilgi tartışma ve sonuç bölümünde yer almaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili 2014-2018 yılları arasında yayımlanan makalelerdeki eğilimleri belirleyebilmek amacıyla yapılan bu çalışmada 178 makale incelenmiş ve elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin çoktan aza doğru sırasıyla eğitim, dil eğitimi/dil ve edebiyat, sosyal bilimler araştırmaları alanında yayın yapan dergilerde yayımlandığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle dağılım oranı olarak en çok yayın yapılan dergiler dil eğitimi/dil ve edebiyat dergileri olsa da sayı olarak en çok eğitim dergilerinde yayın yapılmıştır. Bu durumun temel nedeni olarak dil eğitimiyle ilgili yayın yapan dergi sayısının eğitim alanındaki dergi sayısından daha az olması gösterilebilir. İnceleme kapsamındaki makaleler en çok Turkish Studies International Academic Journals (Turkish Studies Dergisi) olduğu görülmektedir. Türkçe eğitimi araştırmacıları bu dergide çokça yayın yapsa da Turkish Studies dergileri birçok alanda yayım yapmaktadır. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili 5 yıllık süreçte yayımlanan makaleler incelendiğinde Türkçe eğitimcilerinin dil eğitimi dergilerinde yayın yapmaya yöneldiği görülmektedir. Ağırlıklı olarak dil eğitimiyle ilgili yayın yapan dergilerin Ana Dili Eğitimi Dergisi [ADED], International Journal of Languages' Education and Teaching [IJLET] ve kısmen International Journal Of Language Academy [IJLA] 2013 yılından itibaren yayın hayatına başladığı dikkate alındığında bu durumun normal karşılanabileceği söylenebilir. Bu üç dergiyle birlikte Okuma ve Yazma Eğitimi Araştırmaları Dergisi ile Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi'nde 5 yıllık süreçte Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili toplam 53 makale yayımlanmıştır. Ayrıca Türkçe eğitimi alanıyla ilgili 2013 yılı öncesinde yapılan çalışmaların incelendiği eğilim makalelerinde dil eğitimiyle ilgili yayın yapan dergilere ya hiç rastlanmadığı ya da bir iki tanesine rastlandığı görülmüştür. (bk. Akaydın ve Çeçen, 2015; Varışoğlu, Şahin ve Göktaş, 2013). Söz konusu çalışmalarla bu çalışmada incelenen makalelerin yayımlandığı dergiler karşılaştırıldığında, 2014-2018 yılları arasında Türkçe eğitimi araştırmacılarının dil eğitimiyle ilgili yayın yapan dergilerin sayısı arttığı için bu tür dergilere yayın göndermeye öncelik verdiği söylenebilir. Bununla birlikte sayısının çok olması ve konu sınırının geniş olması sebebiyle eğitim, dil ve edebiyat, sosyal bilimler dergilerinde ve eğitim fakültesi dergilerinde çıkan yayın sayısı

azımsanamaz. Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili makaleler en çok 2017 yılında yayımlanmıştır. 5 yıllık süreçte yayın sayısı ile ilgili olarak düzenli bir artış ya da azalış söz konusu değildir.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin çoğu tek yazarlıdır. Türkçe eğitimi alanında yapılan diğer eğilim çalışmalarında da tek yazarlı makale sayısının çoğunlukta olduğu görülmektedir (Akaydın ve Çeçen, 2015; Biçer, 2017; Kemiksiz, 2017). Bu durum, Türkçe eğitimcilerinin genellikle bireysel çalışmayı tercih ettiklerini göstermektedir.

İncelenen makalelerin önemli bir kısmında katılımcıların öğrenim gördüğü üniversiteye değinilmemiştir. Makale sonuçları ile üniversitenin eğitim kalitesinin ilişkilendirilerek üniversite hakkında olumlu ya da olumsuz bir yargı oluşturulmasının önüne geçme ve diğer etik unsurlar sebebiyle katılımcıların öğrenim gördüğü üniversite bilgisine yer verilmediği söylenebilir. Katılımcı grubunun öğrenim gördüğü üniversitenin belirtildiği çalışmalarda, katılımcıların en fazla Gazi Üniversitesi öğrencilerinden seçildiği tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcı grubunun tek bir üniversiteden seçildiği çalışmalarda da Gazi Üniversitesi öne çıkmaktadır. İncelenen makalelerin sadece 12'sinde katılımcı grubu birden fazla üniversiteden seçilmiştir. Katılımcı seçme yöntemi olarak en fazla kolay ulaşılabilir yöntemin alınmış olması, çoğu araştırmacının çalışmasını bulunduğu kurumun öğrencileriyle yürütmüş olduğunu akla getirmektedir. İncelenen makalelerde özel üniversitelerdeki Türkçe öğretmenliği programından katılımcılara rastlanmaması dikkat çeken bir husustur.

Makalelerde genellikle 101-200 arası katılımcıyla çalışıldığı görülmektedir. Bunun nedeni olarak araştırmacıların çoğunlukla 1, 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin tamamını katılım grubu olarak alması gösterilebilir. Bu aralığı 1-50 katılımcı sayısı takip etmektedir. Katılımcı sayısı 1-50 arasında olan çalışmaların çoğunun nitel araştırmalar olduğu görülmektedir. Nitel çalışmalarda veri toplama zorluğu göze alındığında katılımcı grubunun daha az kişiden oluşması doğal karşılanabilir. Geniş bir temsil gücüne sahip olması açısından birden fazla üniversiteden katılım grubu oluşturmak ve katılımcı sayısını artırmak da önemlidir. Bu araştırmada 401 ve üzeri katılımcının yer aldığı makale sayısının 3 olduğu görülmüştür. Katılımcı sayısının çok olmaması yukarıda değinildiği gibi çoğu araştırmacının, çalışmasını bulunduğu kurumun öğrencileriyle yürütmüş olmasıyla açıklanabilir.

İncelenen makalelerde katılım grubu olarak en çok 1, 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin tamamının seçildiği görülmektedir. Bunda ilgi, tutum, alışkanlık veya kaygı gibi olguları inceleyen çalışmaların, sınıf düzeyine göre kazanılabilecek öğretmenlik yetkinliğini ortaya koymaya çalışan araştırmalara göre ağırlıkta olmasının etkili olduğu düşünülebilir. Dört sınıfı birlikte alan çalışmalardan sonra en çok 4. sınıf öğrencilerini katılım grubu olarak alan çalışmalar yoğunluktadır. Süre olarak öğretmenlik mesleğine en yakın olan 4. sınıf öğrencilerinin verilen eğitimin çıktılarını görebilmek için en uygun grup olduğu düşünülebilir. Ayrıca 22 çalışmada katılımcıların sınıf düzeyleri hakkında bilgi verilmemesi de dikkat çeken bir bulgudur.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin çoğunda katılımcı seçme yöntemi belirtilmemiştir. Nitel çalışmalarda örneklem alınmaması doğal karşılanabilir. Birincil amaç genelleme olmadığı için nitel araştırma indirgemeci değildir; yani olguları önce parçalara ayırıp çalışarak ulaşılan sonuçları evrene genelleme amacı yoktur (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nicel yöntemle yapılan çalışmalarda ise uygun örneklem alınarak evrenin temsil edilebilmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma kapsamında incelenen makalelerden katılımcı seçme yöntemi belirtilmeyen makalelerin çoğunda nicel yöntem kullanıldığı görülmüştür. Yöntemin belirtildiği makalelerde en fazla kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi kullanıldığı görülmektedir. Biçer (2017) de yaptığı eğilim çalışmasında en fazla kolay ulaşılabilir örneklem yönteminin kullanıldığı bulgusuna ulaşmıştır. Akademisyenler, örneklem seçiminde genellikle kendi çalıştıkları üniversitenin öğrencilerini tercih ettikleri için bu durum normal karşılanabilir. Katılımcı seçme yöntemi belirtilen makalelerin 10 tanesinde amaçlı örnekleme kullanıldığı belirtilmiştir. Fakat amaçlı örnekleme yöntemlerinden hangisinin kullanıldığına dair bir bilgi verilmemiştir. Ayrıca 10 makalede katılımcı seçiminde "evrenin tamamı" ifadesine yer verilmesinin tartışmalı bir durum olduğunu belirtmekte yarar vardır.

İncelenen makalelerin yarısına yakınında araştırma yaklaşımının belirtilmediği görülmüştür. Bunda araştırmacıların yararlandıkları yöntem bilimi kitaplarındaki görüş ve ifade farklılıkları önemli bir etken olabilir. Örneğin, yaklaşımla ilgili bir sınıflama belirtmeyen araştırmacıların başvurduğu Karasar (2018)'a göre, bir araştırmacının nitel boyutu da nicel boyutu da vardır; bir araştırmada bunlardan birine

daha fazla ağırlık verilmesi bu gerçeği değiştirmez, bu gibi nedenlerle araştırmaları nitel ve nicel diye ayırmaya gerek yoktur. Yaklaşımı belirtilen çalışmaların çoğunluğunun nitel araştırmaya uygun olarak yürütüldüğü görülmektedir. Ayrıca araştırma yaklaşımı belirtilmeyen çalışmaların araştırma deseni, veri toplama ve analiz süreçlerine bakılarak bir sınıflama yapıldığında nitel çalışmaların yine çoğunluğu oluşturduğu tespit edilmiştir. Çeşitli durum, yaşantı ve algıları ortaya koyup çözümlenmeye çalışan nitel çalışmaların öğretmen adayları üzerine yapılacak çalışmalarda kullanılması, araştırmacılara sayılarla ifade edilen değerlerin derinine inerek daha farklı ayrıntıları görebilme imkânı vermesi bakımından önemlidir. Yıldırım (2013)'a göre ülkemizde özellikle 2000'li yıllardan sonra öğretmen eğitimi araştırmalarında yaygınlaşan nitel araştırmalar yoluyla öğretmen adaylarının ya da mezunların, öğretmen eğitimi ve öğretim süreçleri ile ilgili algıları, ayrıntılı ve derinlemesine bir yaklaşımla ortaya konulmuştur. Araştırmacılar evren-örneklem yaklaşımından bağımsız bir biçimde, genelleme kaygısı olmaksızın örnek durumları çalışabilmişler ve derinlemesine yaşantıları ve algıları ortaya koyabilmişlerdir. Türkçe eğitimi alanında yapılmış bazı eğilim çalışmalarında da nitel yaklaşıma uygun olarak yapılan çalışmaların ağırlıkta olduğu görülmektedir (Dönmez ve Gündoğdu, 2016; Kardaş, Çetinkaya ve Kaya, 2018). Bunda değişen paradigmalardan etkisi ve nitel araştırma kaynaklarının artmasıyla nitel çalışmalara duyulan ilgi ve bu yaklaşımla ilgili bilgi ve tecrübenin artması etken olabilir. Bazı eğilim çalışmalarında ise incelenen makalelerin konularının nicel yaklaşıma daha uygun olması sebebiyle nicel yaklaşım temelli çalışmaların ağırlıkta olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (Akaydın ve Çeçen, 2015; Aydın, Kaya ve Bayraktar, 2015; Tok ve Potur, 2015). Çalışmanın amacı, konusu ve araştırmanın yapısı, katılım grubu bakımından bu eğilimlerin değişmesi doğal karşılanabilir.

İncelenen makalelerin 11'inde nicel yaklaşımın kullanıldığı belirtilmiştir. Bu sayının az olmasının sebebi, araştırma yaklaşımını nicel ve nitel olarak belirtmeyen çalışmaların çoğunun nicel çalışmalar olmasıdır. Birçok makalede tarama modeli ve deneysel desenler kullanılmasına rağmen araştırma yaklaşımı belirtilmemiştir. Bu incelemede dikkat çeken bir diğer durum da karma çalışmaların az olmasıdır. Türkçe öğretmen adayları üzerine yapılacak çalışmaların program, beceri, alan bilgisi, meslek bilgisi, performans gibi konuları içermesi bu tür çalışmalarda çoğu zaman farklı ölçme ve analiz türlerinin bir arada kullanılmasını zorunlu hâle getirmektedir. Kapsamlı araştırmaları gerektiren bu konular üzerine yapılacak çalışmalarda disiplinler arası bir anlayışla, nitel ve nicel yöntemleri bir araya getiren karma desenlerin kullanılması önemli bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmaktadır (Yıldırım, 2013).

Makalelerde araştırma deseni olarak en fazla tarama modeli kullanılmış ancak hangi tür tarama modeli kullanıldığı belirtilmemiştir. Bunların dışında ilişkisel, betimsel, boylamsal, kesitsel şeklinde olmak üzere tarama modelinin türünü belirten çalışmalar da vardır. Türkçe eğitimi alanında yapılan eğilim çalışmalarında da benzer bulgulara ulaşıldığı görülmektedir (Akaydın ve Çeçen, 2015; Tok ve Potur, 2015; Dönmez ve Gündoğdu, 2016; Kemiksiz, 2017). Araştırma desenleri incelenirken yine terim farklılıklarından kaynaklandığı düşünülen karışıklıkların meydana geldiği anlaşılmaktadır. Tarama modeli araştırmacılar tarafından nicel yaklaşıma ait bir desen olarak düşünülmektedir (bk. Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018). Fakat araştırma modellerinin nitel ve nicel olarak sınıflandırılmadığı kaynaklarda tarama modelinin, nitel araştırma desenlerindeki örnek olay (durum) çalışmasına benzer bir tanımına rastlanmaktadır (bk. Karasar, 2018). İncelenen makalelerde veri analizi ve çözümlenmede nitel yaklaşıma uygun hareket eden araştırmacıların bu kaynaklardan yola çıkarak çalışmalarını tarama modeliyle desenledikleri belirlenmiştir.

Makalelerin 29'unda araştırma desenine ilişkin bir bilgi verilmediği tespit edilmiştir. Nitel yaklaşıma uygun olarak yürütülen fenomenoloji (olgubilim) ve örnek olay (durum) çalışmaları incelenen makalelerin yaklaşık 1/4'ünü oluşturmaktadır. Araştırma bulgularında nitel çalışmaların nicel çalışmalardan fazla olduğu düşünüldüğünde araştırma deseni belirtilmeyen çalışmaların çoğunun, tarama modeli ile desenlenen çalışmaların ise bir kısmının nitel yaklaşıma uygun olarak yürütüldüğü söylenebilir. İncelenen makalelerdeki deneysel çalışmaların az oluşu dikkat çekici bir durumdur. Araştırmalar genellikle Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili bir durumu açıklamaya, sorun ortaya koymaya ve performans ölçmeye yönelik yapıldığı için deneysel çalışmaların sayısı düşüktür. İncelenen makalelerde farklı desenlerin bir arada kullanıldığı çalışmalara da rastlanmıştır. Fakat araştırmalarda kullanılan desen sayısının toplamı düşünüldüğünde karma desenli çalışmaların sınırlı olduğu söylenebilir.

İncelenen makalelerde veri toplama yöntemi/aracı olarak en çok ölçek kullanıldığı görülmektedir. Bunun başlıca nedeni Türkçe öğretmeni adaylarının tutum, kaygı ve özyeterliklerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmaların sayıca çok olmasıdır. Türkçe eğitimi alanında yapılan eğilim çalışmalarının bazılarında da benzer bulgulara rastlanmıştır (Öztürk ve Müdar, 2013; Akaydın ve Çeçen, 2015). Veri toplama yöntemleri/araçları içerisinde görüşme ikinci sırada gelmektedir. Görüşmenin nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan bir veri toplama aracı olması bunun bir nedeni olarak gösterilebilir. 25 makalede veri toplama aracı belirtilmemiştir. Bu makalelerin önemli bir kısmını metafor çalışmaları oluşturmaktadır. Bu çalışmalarda araştırmacılar, katılımcıların doldurması için form oluşturmuş ve bu formu sınıflandırmadan metafor formu olarak adlandırmışlardır. Ancak bu araca form denilebilmesi tartışmalıdır. Çünkü bu çalışmalarda benzetim yapılması istenen kavram belirtilip "... gibidir" ifadesi yazılarak katılımcıları metafor üretmeye yöneltip boşluğun doldurulması istenmektedir.

İncelenen makalelerde en çok kullanılan veri çözümleme yöntemi içerik analizidir. Nitel araştırmaların doğasına uygun olan içerik analizi yönteminin nicel verilerin çözümlenmesinde de kullanıldığı görülmektedir. Nicel araştırmalarda kullanılan veri çözümleme yöntemleri arasında t-testi öne çıkmaktadır. 29 çalışmada hangi veri çözümleme yöntemlerinin kullanıldığı belirtilmemesi dikkat çekici bir durumdur.

Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin çoğu özgün makaledir. Kemiksiz (2017) de dinleme becerisiyle ilgili yapılan çalışmaları incelediği makalesinde benzer bir bulguya ulaşmıştır. Bildiriden türetilen makale sayısının doktora ve yüksek lisans çalışmalarından türetilen makale sayısından fazla olması, Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yapılan çalışmaların bildiri olarak hazırlanmasının daha yaygın olduğunu göstermektedir.

Makaleler konu alanına göre sınıflandırıldığında en çok yazma becerisiyle ilgili olduğu görülmektedir. Yazma becerisinden sonra okuma, konuşma ve dinleme becerisi gelmektedir. Bozkurt ve Uzun (2015) Türkçe eğitimi alanındaki bilimsel toplantılarda sunulan bildirilerin inceledikleri makalede bildirilerin dil becerilerine göre dağılımının aynı sırada olduğunu belirlemişlerdir. Alandaki eğilim çalışmalarının bazılarında da benzer bulgulara ulaşıldığı ancak okuma becerisine yönelik çalışmaların, yazma becerisine yönelik çalışmalardan fazla olduğu görülmüştür (Aydın, Kaya ve Bayraktar, 2015; Coşkun, Özçakmak ve Balcı, 2012; Özçakmak, 2017; Varışoğlu, Şahin ve Göktaş, 2013). Bazı eğilim çalışmalarında ise sırasıyla en fazla yazma ve okuma becerileri üzerinde çalışıldığı bulgusuna ulaşılmış, konuşma ve dinleme becerisinin ise ihmal edildiği sonucuna varılmıştır (Boyacı ve Demirkol, 2018; Mutlu, 2018; Sevim ve İşcan, 2012). Türkçe eğitimi alanında yayımlanmış bildiri, tez ve makale gibi farklı çalışmaların incelendiği eğilim çalışmalarındaki ortak noktanın okuma ve yazma becerilerinin konuşma ve dinleme becerilerinden daha fazla çalışılması olduğu düşünüldüğünde Türkçe eğitimi alanında yazılı dil becerilerinin sözlü dil becerilerinden daha fazla çalışıldığı sonucuna varılabilir. Bu durum özellikle katılımcı performansını gerektiren çalışmalarda yazılı verilerin sözlü verilerden daha kolay toplanabilir ve çözümlenebilir olmasıyla açıklanabilir. Araştırmanın bulgularında yabancılara Türkçe öğretimi ve dil bilgisi öğretimi konularıyla ilgili çalışmaların az olduğu görülmüştür. Özellikle öğretmen adaylarının yabancılara Türkçe öğretimine yönelik yeterliklerini ortaya koyan ve bu alana yönelik farkındalıklarının ortaya konulacağı çalışmaların artmasının önemli olacağı düşünülmektedir. İncelenen makalelerde konu alanı olarak öğretmen adaylarının dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin ne durumda olduğu ortaya konmuştur. Bu çalışmaların yanında Türkçe öğretmeni adaylarının -gelecekteki öğrencilerinin- dil becerilerini nasıl geliştireceği ve geliştirme yeterlikleriyle ilgili araştırmalara ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

İncelenen makalelerin en çok görüş belirleme amacıyla yapıldığı belirlenmiştir. Nitel araştırmayla desenlenen çalışmalarda Türkçe öğretmen adaylarının sözlük kullanımına, gençlik diline, dil felsefesi eğitimine, bilgisayar kullanımına vb. konulara ilişkin görüşleri ele alınmıştır. Bu konuların dağınık olduğunu ve alana katkısının tartışmaya açık olduğunu vurgulamakta yarar vardır. Görüş belirlemeye yönelik çalışmalarda ana dili eğitimi becerileri olarak en çok okuma becerisiyle ilgili makale yayımlanmıştır. Makalelerin en çok yazma becerisiyle ilgili olduğuna yukarıda değinilmişti. Performans ölçme amacıyla yapılan çalışmaların çoğu bu bulgu doğrultusunda yazma becerisine yöneliktir. 2014-2018 yılları arasında Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili tutum belirleme amacıyla yayımlanan makalelerin önemli bir kısmını katılımcıların bir derse yönelik tutumları (sözlü anlatım, yabancılara

Türkçe, anlatma teknikleri I: konuşma eğitimi, öğretim teknolojileri ve materyal tasarlama vb.) oluşturmaktadır. Tutum belirlemeye yönelik çalışmalarda ana dili eğitimi becerileri olarak en çok okuma becerisiyle ilgili makale yayımlanmıştır. Çalışma amaçlarının ana dili becerileri bakımından dinleme ve yazma becerisiyle ilgili yapılan çalışmaların en çok performans ölçme, konuşma becerisiyle ilgili yapılan çalışmaların en çok kaygı belirleme, okuma becerisiyle ilgili yapılan çalışmaların ise katılımcıların görüş ve tutumlarını belirleme amacıyla yapıldığı tespit edilmiştir. Dinleme becerisine yönelik olarak görüş, tutum, algı ve alışkanlık belirleme amacıyla yapılan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu tespitlerin ileride yapılacak çalışmalar için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Türkçe öğretmeni adaylarının mesleki açıdan dil becerilerini geliştirme yeterliklerini belirlemeye yönelik çalışmalar, alan için önem taşımaktadır. Ancak Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili 2014-2018 yılları arasında yayımlanan makaleler incelendiğinde bu önemi taşıyan yalnızca 14 makale olduğu görülmektedir. Bu sayı incelenen makalelerin yaklaşık %8'ini oluşturmaktadır. Makalelerin yaklaşık %12'lik bir kısmının ise öğretmenlik mesleği yeterlikleriyle ilgili olsa da Türkçe eğitimi alanına özgü olmadığı ve aynı çalışmanın diğer branşlarda da yapılabildiği görülmektedir. Örneğin incelenen makalelerde rastlanan, katılımcıların öğretmenlik kimliğine ilişkin görüşlerinin, mesleki kaygı düzeylerinin, yapılandırmacı yaklaşımla ilgili yeterliklerinin ve eğitim programı okuryazarlıklarının incelenmesi katılımcıların Türkçe öğretmeni kimliklerine değil, öğretmen kimliklerine hitap etmektedir. Dolayısıyla aynı çalışmalar farklı branşlarda da yapılabilir. Örnek olarak Uluyol ve Şahin (2018)'in beden eğitimi, biyoloji, felsefe ve daha birçok farklı branştaki pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmen kimliği ve mesleki kaygı durumlarını incelenen makale, Özenç (2009)'in sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşım ile ilgili yeterlik düzeylerini incelediği yüksek lisans tezi ve Erdem ve Eğmir (2018)'in Türkçe, matematik ve sosyal bilgiler gibi çeşitli branşlardaki öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeylerini incelediği makale verilebilir. Bu gibi çalışmaların öğretmen yetiştirme alanına fayda sağlasa da "Türkçe öğretmeni" yetiştirme alanına özel olarak bir katkı sunmadığı öne sürülebilir.

İncelenen makalelerin %30'luk bir kısmı çeşitli becerilerin ölçülmesi, bu becerilere yönelik strateji, yöntem ve teknik kullanımının değerlendirilmesi ve görüş alınması amacıyla yapılmıştır. Öğretmen adaylarının tweet atma becerilerinin, özetleme becerilerinin, iletişim becerilerinin, metin oluşturma sorunlarının, imla kurallarını uygulama becerilerinin ve çeşitli strateji kullanımlarının dil becerilerine olan etkisinin incelenmesine yönelik yapılan çalışmalar bunlara örnektir. Bu becerilerin öğretmen adayları tarafından ne düzeyde kullanıldığı, adayların bu becerilere yönelik tutum, algı ve kaygısının ortaya konması elbette önemlidir. Fakat incelenen çalışmaların sadece Türkçe öğretmeni adaylarını değerlendirmeye yönelik olması, onların Türkçe öğretiminde bu becerilere yönelik öğretmen yeterliklerinin ne düzeyde olduğunu inceleyen çalışmalara rastlanmaması alan yazınında önemli bir boşluk oluşturmaktadır. Çeşitli alanlarda yapılan çalışmalar incelendiğinde yukarıda bahsedilen konuların farklı katılımcı gruplarıyla yapılan çalışmalarda da ele alındığı görülmüştür. Örnek olarak Uludağ (2002)'in ilköğretim öğrencilerinin yazım ve noktalama kurallarını uygulama beceri düzeylerini incelediği makale, Çifci ve Altınova (2017)'nin yaratıcı drama yönteminin sosyal hizmet öğrencilerinin iletişim becerilerine etkisini incelediği makale, Kudret ve Baydık (2016)'in ilköğretim öğrencilerinin okuduğunu anlama ve özetleme becerilerini incelediği makale, Çankal (2018)'in akıcı okuma stratejilerini ilköğretim öğrencilerinin okuduğunu anlama ve okuma motivasyonuna etkisini incelediği doktora tezi gösterilebilir. Verilen örnekler üzerinde bu tür konuların Türkçe öğretmeni adaylarına özel konular olmadığı açık bir şekilde görülebilir.

Çalışma kapsamında incelenen makalelerin yarısının ise öğretmenlik alanıyla ya da herhangi bir beceriyle ilgili olmadığı görülmüştür. Özellikle amaçlarına göre sınıflandırıldığında en fazla yüzdeye sahip olan görüş belirleme kategorisindeki 56 makalenin 32'si ne öğretmenlik ne de becerilerle ilgilidir. Yine sayıca fazla olan metafor üretme kategorisindeki 22 makalenin 19'unun öğretmenlik ya da herhangi bir beceriyle ilgili olmaması göze çarpmaktadır. Örneğin incelenen makalelerde katılımcıların elektronik sözlük, felsefe, teknoloji, Türkçe dersi, Suriyeli mülteci gibi çeşitli kavramlar hakkındaki görüşlerinin alındığı ya da katılımcılardan bunlarla ilgili metafor üretmelerinin istendiği görülmüştür. Bunlar öğretmen ya da öğretmen adayı olmayan herhangi bir meslek ve yaş grubundaki katılımcılarla da yapılabilecek çalışmalardır. Farklı katılımcı gruplarının bulunduğu çalışmalara örnek olarak Ünsal,

Korkmaz ve Çetin (2016)'in lise öğrencilerinin felsefe kavramına yönelik görüşlerini incelediği makale; Özyürek, Kapçı ve Yılandıcı (2019)'nın farklı yaş gruplarındaki rastgele seçilen bireylerin Suriyeli mültecilere yönelik görüşlerini incelediği makale; Taşgın, İleritürk ve Köse (2018)'nin ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi ve Türkçe öğretmeni kavramlarına yönelik metaforlarını incelediği makale verilebilir. Türkçe öğretmeni adaylarının algı, tutum, kaygı, özyeterlik ve alışkanlıklarını belirleme amacıyla yapılan birçok çalışmanın da öğretmenlik alanıyla ya da herhangi bir beceriyle ilgili olmadığı görülmektedir. Örneğin incelenen makalelerde rastlanan, katılımcıların sözlük kullanımı, konuşma kaygı ve özyeterliği, bilgisayar kullanımı, tükenmişlik düzeyi ve serbest zaman etkinlikleri gibi konulardaki duyuşsal özelliklerinin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmalar da farklı alanlarda yapılabilen ve Türkçe öğretmeni ya da öğretmen yetiştirmeye doğrudan katkısı olmayan çalışmalardır. Diğer alanlarda yapılan çalışmalara Melanlıoğlu (2013)'nun ortaokul öğrencilerinin sözlük kullanma alışkanlıklarını incelediği makale; Arslan, İlman ve Aslan (2019)'ın sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin konuşma kaygıları ve öz-yeterliklerini incelediği makale; Kaya, Aştı, Kaya ve Kaçar (2008)'in hemşirelerin bilgisayar kullanımına ilişkin görüşlerini incelediği makale; Havle, İlnem, Yener ve Gümüş(2008)'ün psikiyatristlerin tükenmişlik düzeyini incelediği makale ve Özekes (2011)'in ergenlerde boş zaman aktivitelerini incelediği makale örnek olarak gösterilebilir. Bu gibi çalışmaların Türkçe eğitimi alanına ya da genel olarak öğretmen yetiştirme alanına özel bir katkı sunmadığı düşünülmektedir. İleride yapılacak çalışmaların Türkçe öğretmenliği yeterliklerini belirlemeye ve geliştirmeye yönelik olarak yapılması alandaki eksikleri giderecektir.

2014-2018 yılları arasında Türkçe öğretmeni adaylarının özne olarak kullanıldığı makalelerde araştırma yöntemiyle ilgili önemli eksiklerin göze çarptığını vurgulamak gerekir. Çünkü araştırma deseninin, katılımcı seçme yönteminin ve veri çözümleme yönteminin belirtilmediği çalışmaların azımsanmayacak sayıda olduğu görülmektedir. Bu inceleme sonucunda bilimsel makalelerde Türkçe öğretmeni yetiştirmeye ilgili en önemli eksiklik olarak doğrudan Türkçe öğretmenliği becerileri ve yeterlikleri ile ilgili yayınların az olduğu tespit edilmiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarının öğretim sürecini düzenlemede materyal hazırlama ve kullanma; dinleme, konuşma, okuma ve yazma etkinliklerini hazırlama ve düzenleme durumları; ölçme ve değerlendirme araçlarını hazırlama ve kullanma vb. konularda bilimsel çalışmaların yapılması özel alan olarak Türkçe öğretmeni yeterlikleri bakımından doğrudan bu alana katkı sağlayacağı ileri sürülebilir. Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulamasındaki performansları, mikro öğretim uygulamalarında strateji kullanımının incelenmesi gibi uygulamaya dönük çalışmaların yapılması hem öğretmen adaylarının niteliğini geliştirme hem de Türkçe eğitimi araştırmacılarının öz değerlendirme yapması bakımından önemlidir.

Kaynaklar

- Akaydın, Ş. ve Çeçen, M. A. (2015). Okuma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir içerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 40(178), 183-198.
- Aktaş, E. ve Uzuner Yurt, S. (2015). Türkçe eğitimi alanındaki makale özetlerine yönelik bir içerik analizi, *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume*, 10(7), 73-96.
- Arslan, A., İlman, E. ve Aslan, R. (2019). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Konuşma Kaygıları ve Öz-Yeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, 2(4), 124-147.
- Aydın, İ. S. , Kaya, N. S. ve Bayraktar, U. (2015). Türkçe öğretiminde öğrenci tutumlarına yönelik yazılan makaleler üzerine meta-analiz çalışması. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(2), 95-118.
- Biçer, N. (2017). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında yayınlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (27), 236-247.
- Boyacı, S. ve Demirkol, S. (2018). Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 512-531.

Türkçe Öğretmeni Adaylarıyla İlgili Yayımlanan Makalelerin İncelenmesi (2014-2018)

- Bozkurt, B. Ü. ve Uzun, N. E. (2015). Türkçenin eğitimi-öğretimine ilişkin bir alanyazını değerlendirmesi: Uluslararası bilimsel toplantılarda eğilimler/yönelimler. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 1-15.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel F. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Coşkun, E., Özçakmak, H. ve Balcı, A. (2012). Türkçe eğitiminde eğilimler: 1981-2010 yılları arasında yapılan tezler üzerine bir meta-analiz çalışması. E. Yılmaz, M. Gedizli, E. Özcan ve Y. Koçmar (Ed.), *Türkçenin eğitimi-öğretimi üzerine çalışmalar*. (1. Baskı) (ss. 204-212). Ankara: Pegem Akademi.
- Çankal, A. O. (2018). *Akıcı okuma stratejilerinin okuduğunu anlama becerisine ve okuma motivasyonuna etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı, Rize.
- Çifci, E. G. ve Altınova, H. H. (2017). Sosyal hizmet eğitiminde yaratıcı drama yöntemiyle iletişim becerisi geliştirme: Ders uygulaması örneği. *İlköğretim Online*, 16(4), 1384-1394.
- Doğan, Y. ve Özçakmak, H. (2014). Dinleme becerisinin eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 90-99.
- Dönmez, B. ve Gündoğdu, K. (2016). 2000-2016 Yılları Arasında Türkçe Öğretim Programları Alanında Yayımlanan Makale ve Tezlerin Analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(4), 2109-2125.
- Erdem, C. ve Eğmir, E. (2018). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeyleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 123-138.
- Havle, N., İlnem, M. C., Yener, F. ve Gümüş, H. (2008). İstanbul'da çalışan psikiyatristlerde tükenmişlik, iş doyum ve bunların çeşitli değişkenlerle ilişkisi. *Düşünen Adam*, 21(1-4), 4-13.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kardaş, M. N., Çetinkaya, V. ve Kaya, M. (2018). 2005-2017 yılları arasında dinleme eğitimi üzerine yapılmış akademik çalışmaların eğilimleri üzerine bir araştırma. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 21-32.
- Kaya, N., Aştı, T., Kaya, H. ve Kaçar, G.Y. (2008). Hemşirelerin bilgisayar kullanımına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 16(62), 83-89.
- Kemiksiz, Ö. (2017). Dinleme becerisi üzerine yazılan makalelerin değerlendirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(1), 511-531.
- Kudret, Z. B., ve Baydık, B. (2016). Başarılı ve başarısız dördüncü sınıf okuyucularının okuduğunu anlama ve özetleme becerileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 17(03), 317-346.
- Melanlıoğlu, D. (2013). Ortaokul öğrencilerinin sözlük kullanma alışkanlıkları: Nitel bir araştırma. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 2(2), 266-284.
- Miles, M. B., Huberman, A. M. ve Saldaña, J. (2014). *Qualitative data analysis: A methods sourcebook*. California: SAGE Publications.
- Mutlu, H. H. (2018). Ana dili eğitimi dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 1196-1209.
- Özçakmak, H. (2017). Türkçe eğitimi lisansüstü araştırmalarında yeni yönelimler (2011-2015). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(3), 1607-1618.
- Özekes, M. (2011). Ergenlik döneminde boş zaman aktivitelerinin incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 12(1), 1-21.
- Özenç, M. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşım ile ilgili yeterlik düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, E. ve Müdar, E. (2013). Türkiye'de ilköğretim 1-5. sınıflar arasında Türkçe öğretimi ile ilgili yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin eğilimleri ve değerlendirilmesi. İ Güleç, Ö. E. Akgün ve M. Bayrakçı (Ed.), *VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı* (ss. 189-196). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Özyürek, A., Kapçı, P. E. ve Yılcı, S. (2019). Farklı yaş grubundan bireylerin Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin durumu hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 56-69.
- Sevim, O. ve İşcan, A. (2012). Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde geçen anahtar kelimelere dönük bir içerik analizi. *Electronic Turkish Studies*, 7(1), 1863-1873.
- Taşgın, A., İleritürk, D. ve Köse, E. (2018). Ortaokul öğrencilerinin "Türkçe dersi" ve "Türkçe öğretmeni" ne ilişkin metaforları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(1), 397-410.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, A. E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Tok, M. ve Potur, Ö. (2015) Yazma eğitimi alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimleri (2010-2014 Yılları). *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(4), 1-25.
- Uludağ, E. (2002). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazım ve noktalama kurallarını uygulama beceri düzeyleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 97-114.
- Uluyol, Ç. ve Şahin, S. (2018). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmen kimliği ve mesleki kaygı durumlarının incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(4), 1051-1072.
- Ünsal, S., Korkmaz, F. ve Çetin, A. (2016). Lise öğrencilerinin "felsefe" kavramına yönelik metafor Algılarının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 1047-1064.
- Varışoğlu, B., Şahin, A. ve Göktaş, Y. (2013). Türkçe eğitimi araştırmalarında eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1767-1781.
- Yıldırım, A. (2013). Türkiye'de öğretmen eğitimi araştırmaları: yönelimler, sorunlar ve öncelikli alanlar. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 175-191
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Extended Abstract

Introduction

With Turkish education departments in education faculties spreading, the studies in this area have increased in number, especially since the early 2000s, hence the number of academic publications has grown exponentially (e.g., Coşkun, Özçakmak and Balcı, 2012; Doğan and Özçakmak, 2014; Aktaş and Uzuner Yurt, 2015). As the number of publications increased, research topics were also diversified. One of the subjects in these studies is pre-service Turkish teachers. However, examining the previously published studies, no research on trends has been found. While the trend studies showed the concerning progress in the literature, they can also uncover the relationship with other disciplines and the shortcomings in the field. It was determined that as the number of Turkish education researchers increased, the published articles about pre-service teachers have increased in recent years.

In this study, the journal articles published on pre-service Turkish teachers between 2014 and 2018 have been analyzed taking into considerations of the journals, publication dates, the number of authors, the universities where the participants study, the number of participants and their academic year, the method to select participants, their approaches, research design, data collection methods/tools, data analysis methods, topics, the purpose of the studies, and their relation with Turkish education.

Method

The study was designed as a case study adopting qualitative research methods. Document analysis was used as the data collection tool. The data of the research consisted of 178 articles published on pre-service Turkish teachers between 2014 and 2018. The articles were analyzed with the category analysis technique among the content analysis methods. According to Miles and Huberman's interrater reliability calculations, the reliability between encoders was found to be 89.32%, which is considered as a sufficient level.

Result and Discussion

It has been observed that the articles on pre-service Turkish teachers have been published in the journals of educational sciences, language education, and social sciences, respectively, from the largest to the smallest number. The trend studies in the field of Turkish education published before 2013 showed that there were very few (if any) journals publishing trend studies regarding language education (e.g., Akaydın and Çeçen, 2015; Varışoğlu, Şahin, and Göktaş, 2013). It shows that those writing articles about pre-service Turkish teachers between 2014 and 2018 have turned to language education journals more compared to the previous years. Given the five-year period for the selected 178 articles on pre-service Turkish teachers, most of the articles were published in 2017 (f=45). Most of these articles (f = 99) had a single author.

In some articles, the universities of the selected participants were not specified (f = 27). On the other hand, with the studies reporting the participants' universities, it was observed that the participants were mostly selected from Gazi University, Ankara (f = 18). The preferred number of participants ranged from 101 to 200, with the selected articles (f = 51). Most of the articles did not specify the method of participant selection (f = 94). The findings indicated that the convenient sampling method was employed in many of the articles. Biçer (2017) reached the same result in his trend study. Assuming that academics generally prefer the students at the universities they work for sampling purposes, the tendency toward convenient sampling can be considered as a matter of course.

Most of the articles failed to specify the chosen research approach (f = 87). Most of the studies that reported the preferred research approach were qualitative studies (f=72). It was observed that the qualitative approach was dominant in the trend studies conducted in the field of Turkish education as well (Dönmez and Gündoğdu, 2016; Kardaş, Çetinkaya, and Kaya, 2018). As for the research design, screening was mostly used, but it was often not reported which type of screening model was used (f = 40).

Among the articles examined, surveys were dominantly used as a data collection tool (f = 72). Similar findings were found in some of the trend studies (Öztürk and Müdar, 2013; Akaydın and Çeçen, 2015). The most used data analysis method was content analysis (f = 77). The analysis showed that the content analysis method, which was regarded as appropriate due to the nature of qualitative research, was also used in quantitative data analysis. It was noteworthy that the selected data analysis methods were not specified in 29 studies.

When articles were classified according to the selected topics, writing skills were found to be the most researched topic (f = 30). Reading, speaking, and listening skills followed. The number of articles that were unable to classify (classified as "other") was quite high (f = 47).

It was determined that the articles examined were mostly written to express a standpoint (f = 56). Regarding the main language skills, the analysis of the present study showed that the research on listening and writing skills addressed to performance measurement mostly (total f = 23), the research on speaking skills mainly were concerned with anxiety levels (f = 7), and the studies on reading skills aimed to determine participants' opinions (f=7) and their attitudes (f=7). No research was conducted to determine the participants' views, attitudes, perceptions, and habits regarding listening skills. This particular finding is considered to be a guide for future studies.

Studies on the competencies of pre-service Turkish teachers to improve their language skills as Turkish teachers are significant for the field. However, analyzing the articles published between 2014 and 2018 regarding pre-service Turkish teachers, it was observed that there were only 14 articles on the concerning topic. It was also evident that the studies on the skills/competencies (f=21) were not particular to Turkish education, and similar studies were conducted in other fields.

The analysis also demonstrated that half of the articles examined in this study were not related to education or main skills (f = 89). For example, the articles investigated the participants' opinions about various concepts such as electronic dictionaries, philosophy, technology, Turkish language courses, Syrian refugees, or the participants were asked to produce metaphors about these concepts.

The selected research articles aimed to measure various skills and evaluate and obtain opinions about the strategies, methods, and techniques about these skills (f = 54). It is quite essential to uncover to what extent the participants use these skills and strategies and demonstrate their

attitudes, perceptions, and the level of anxiety for the skills in question. However, there is a shortage of studies examining the level of teaching qualifications of pre-service teachers in the literature.

In conclusion, it should be emphasized that the articles published between 2014-2018 taking pre-service Turkish teachers as subjects lacked information about the preferred research method. As a result of the analysis, the most critical deficiency was found to be a lack of publications directly related to Turkish education. Practice-oriented studies such as performance analysis of pre-service Turkish teachers in practicum, the examination of the use of strategy in micro-teaching practices are essential both for improving the quality of teacher candidates and self-evaluation of Turkish education researchers.